



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

Provincia Rhenana.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66596)

montis iugo derelicta est cum illa crucis signo  
 beluas illas abegisset. Itaque sub vespere  
 domum reuersa ab hæreticis ac diabolis  
 ad Catholicos confugit. nec eam sacra confes-  
 sione expiatam, Diaboli amplius attigerunt.  
 Cuius Agnum Dei à sacerdote nostro impetra-  
 tum, cum in ignem, quo domus eius conflag-  
 rabat, iniecisset, statim restinxit incendium.  
 complures pueri atque adoloscetuli etiam vi-  
 cenorum annorum baptismo lustrati sunt, in  
 his mater vna cum filijs quinque. Porro Va-  
 uaralia à Sacerdote nostro ducenti quinquaginta  
 ad Catholicam fidem aggregati. Plurimi  
 baptizati denum, vicenum, ac pene tricenum  
 annorum. Ibidem aperto ludo litterario facile  
 centum adoloscetuli ad nostram disciplinam  
 se contulerunt, qui ad Catholicam religionem  
 nullo negotio traducuntur.

## PROVINCIA RHENANA.



PERTVS est in hac prouin-  
 cia numerus sociorum trecenti  
 quinquaginta. In Coloniensi  
 Collegio duo de quadraginta,  
 vno minus in Treuerensi. In  
 probationis domo que Treuerensi collegio est  
 P 4 adiun-

adiuncta, septem & viginti. In Moguntino Collegio vnde sexaginta, in Spirensi xxiiij. in Herbipolensi vnus, & quadraginta. In Fuldensi duo de triginta. In Heilungestadiensis sexdecim. In confluentino vnde viginti, totidem in Monasteriensis. In Paderboriensis xiiij. duobus minus in Molibemensis. In Fordiensis sede duo. quatuor in Hildociensis. In Embricensis nauem. Mortui tres, adsciti duo de viginti.

### Collegium Coloniense.

**D**iebus festis, quinas socij conciones ad populum habuerunt, singulas in Sacello Gymnasij ad discipulos latino sermone, reliquas patrio. Hinc magna morum facta est commutatio in Catholicis; opinionum in hereticis; Mercatoribus persuasum, vt non nisi procurato sacris mysterijs animo in viam se darent. Sublata capitalia odia multorum. Mulier quae Daemone se in seruitutem dicere statuerat, ab incepto deterrita. altera quae summa egestate adducta restem ac venenum sibi, ac liberis meditabatur, ad saniora consilia deducta. Tres, & viginti ad Catholicorum partes reuocati, ob eam rem cum hereticus quidam sacerdotem nostrum verborum contumelias affecisset, exortus est Catholicus, qui rebellionem, ac testibus accitis, illum calumnie

ad

ad senatum postularet ; & calumniator gra-  
ues utique pœnas dedisset , nisi eius vxor  
nostris deprecatoribus esset v̄sa . Societatis  
existimatio ea est , vt eius fama exciti complu-  
res à multis millibus passuum per magna pe-  
ricula ad nos contenderint . In his fuere septē  
illustri genere nati , qui hic salua religione  
exulare , quam domi suæ circumfluere deli-  
tibus maluerunt . Discipulorum frequentia ,  
nunquam aliàs maior extitit . Eorum stu-  
dia drama duplex , Pedagogus Christianus  
& Daniel Ephabus , additis premijs excita-  
runt . Spectauit Nuntius Apostolicus cum  
nostro Principe , multisq; proceribus . Sodalitas  
B. Virginis quos processus habeat in pie-  
tate hinc poterit aestimari . Sodalis vnus præ-  
optauit apud Catholicos parcè ac duriter vi-  
uere , quàm apud Hereticos laute , & copiose .  
alter ex multorum animis prauas atque im-  
pias opiniones euellit . quinq; ad societatem ,  
nouem ad alias Religiosorum disciplinas se se  
adiunxerunt , & simul Sodalium fama San-  
ctitatis complures viros clarissimos , atq; in  
his Regis Catholici capitaneum vt vocant ad  
sodalitatis institutum allexit .

### Treuirense Collegium .

ET si minor in hac difficultate temporum di-  
scipulorum numerus , fructus tamen hoc

ANNO

anno, nihilo minor fuit. Decem in varias Religiosorum hominum familias, tres in societatem nostram transferunt. Sodales B. Virginis ceteris longe antecedunt. Horum multi per anniuersarias studiorum ferias in oppida finitima ad suos reuersi, ita eos morum suauitate, ac modestia deuinxerunt, vt plerosq; eorum ad nos deinde confitendi causa deducerent. Repertus qui letali vulnere ab ebriorum manu accepto, non prius quietem caperet quam iniuriam condonasset. Eius funus summo sodales honore curarunt, quæ res & parenti eius moerorem abstersit, & magnum sodalitati nomen conciliauit. Præter conciones senas diebus festis in sex ædibus habitas, traditus est in præcipua parçcia Catechismus fructu maximo. Mulierculæ complures à turpi corporis quæstu ad honestam vitam tractæ sunt, tres qui diabolo se deuouerant, pactum rescidere. Puella quæ se demoni in seruitutem dicarat, tædio infelicis conditionis, cum ad libertatem spectaret, Satan improba felis specie in eius humeros insiliebat identidem, dorsoque insidens eam ab adeundo sacerdote reflectebat. Ad extremum depulso Dei benignitate, importunissimo domino per nostrum sacerdotem asseritur in libertatem. Saga mulier, ac venefica nefariam artem quamuis quæstuosam abiicit. octo ab hæresi emerferunt. In his fuit mulier ex Vrbe Argentina, quæ  
Catho.

Catholico militi cum nupsisset, vna cum viro  
Treuires commigrarat. hæc multorum preci-  
bus vix tandem ad ædem nostram perducta  
spectaculo fuit. vt limen intrauit, relinquit  
eam animus, deficiensq; inter manus domum  
defertur. Id cum bis accidisset, nostri eam adeunt  
erroribus, ac peccatis liberant, diuinisque my-  
sterijs ita confirmant, vt omnia iam perferre  
cum marito malit, quam factò diuortio (quod  
mater iubebat) Argentinam remigrare.  
Arcis Prefectus cum domo nocturnis spectris  
infesta vteretur, simulac nostrorum hortatu  
confessione animum noxis expediuit, etiã te-  
ta terroribus liberauit. Multorum item dis-  
cordiæ sunt sedatæ, diuortia impedita, despera-  
tio sublata. Complures sceleribus obstricti diui-  
na ope expediti. Ex hoc numero vnus fuit, qui  
licet pluribus, diuinitus casibus afflictus nihi-  
lo secius in sceleribus hærebat. Nam ipsa Na-  
tali Christi nocte, cum eques ad scelus anhelat-  
ret, ita effusus est, vt pene currentis equi pe-  
dibus obtereretur. inde ex scelerum conscien-  
tia tantus ei terror diuinitus est iniectus, vt  
omnium in se ora conuersa, omnes suorum fa-  
tinorum conscios crederet. At ille rabie in  
Deum versa, diabolum implorat, verum hor-  
renda eius specie perterritus; signo crucis cru-  
entam beluam expellit, nec tamen pertinacia  
desistit. Tandem graui correptus morbo  
nostrorum opera ad sanitatem redijt mentis.

Rusti-

Rusticus malis oppressus restim, aut aliud eorsimile mortis genus meditabatur. iamq; anxius animi longe ab hominum consuetudine errabat in Syluis, cum sacerdotem nostrum offendit, & simul Dei beneficio salutem inuenit.

### Collegium Moguntinum.

**I**n studiorum instauratione D. Viti cum parente certamen in scena datum est. in cumulum premia Victoribus persoluta. ex Discipulis. B. Virginis Sodales principatum obtinent. Nec desunt pietatis eorum argumenta. Ex his vnus rusticorum hominem nactus iam diu in peccatorum sordibus iacentem, domum suam deduxit, eiq; & lectum suum concessit. ipse interim humi cubans, & res omnes necessarias subministravit, quoad hominem ad omnem vitam confessione purgandam satis erudiuit, & ad Sacerdotem nostrum perduxit. Nonnulli eorum cum mendicis, omni humana ope atq; insuper membrorum vsu destitutum offendissent, certatim hominem subleuare coeperunt: alius solari agrum alius stipe iuuare, alius cibo recreare, quorum exēplo adductus medicus fortē prateriens curationem illi prescripsit gratis, & simul medicamenta curauit. Repertus est, qui domum ad haereticos parentes reuersus nullis neque promissis, neq; minis impelli potuerit, vt sub ferias Paschatis

sehatis ad Calvinianam cœnam accederet .  
 Itaq; ob eam rem in vincula coniectus, omnia  
 carceris incommoda forti atque inuictò ani-  
 mo pertulit, & impiorum acerbitatem pia  
 constantia vicit. Solenne illis est Christianæ  
 humilitatis munera obire, misericordiæ officia  
 in pauperes, miserosque præstare. Ab his  
 perfectæ virtutis rudimentis quatuor in socie-  
 tatis castra se coniecerunt. Collegium hoc an-  
 no, fauente Archiepiscopo, vinea sanè fertili  
 est auctum. Templo duè accesserunt aræ co-  
 lumellis, picturis, alijsq; rebus magnifice  
 ornate. Quarum altera, quæ ara maxima est  
 sacrosancta Eucharistiæ armarium, taber-  
 naculum vocamus, sustinet opus pulcherri-  
 me descriptum, cœlatis Christi patientis, ac  
 resurgentis mysterijs, & statuis, ac sigillis  
 Angelorum, Apostolorum, Euangelistarum,  
 Doctorum Ecclesiæ scite factis pulchreq; di-  
 spositis sanè visendum; Cum cultu Eucharis-  
 tiæ etiam vsus creuit. Cui rei magno adiu-  
 mento fuerunt conciones binæ quæ tum in no-  
 stra, tum in maxima æde à nostris fieri con-  
 sueuerunt. Hinc magna in Ciuitate morum  
 facta est commutatio, maiorq; solito in ægros,  
 atq; inopes benignitas extitit. Fuerunt, qui  
 ægris cibaria sibi cocta submitterent, quiq; in  
 occultos pauperes, ac verecundos magnum  
 frumenti numerum conferrent. Catechismus  
 in tribus Urbis Paræcijs, vicisq; suburbanis  
 expli-



explicatus est. Decem qui à piorum cœtu de-  
sciuerant, Ecclesiæ Catholicæ restituti.

In his quatuor, errores quos iam multos an-  
nos pro suggestu docuerāt, pro concione sunt  
detestati. Quorum vnus Calviniana discipli-  
na in celebri Academia à puero imbutus, cum  
vnius è nostris Theologicas theses perlegisset,  
nutare primum cœpit; idem cum P. Bellarmi-  
ni controuersus studere instituisset, ob eam rem  
expulsus ab Hæreticis se se Catholicis adiun-  
xit. Persuasum est multis, ne se mallent, quā  
libros noxios perdere. Quo in genere quid-  
dam accidit memoria dignum. Sacerdos no-  
ster ad Bibliopelā amicū diuerterat. ille de pau-  
citate epmtorum, atq; iniquitate temporum,  
vt fit, cum eo querebatur. Noster ipsum esse  
in culpa dicere, qui Lutheranos libros venales  
haberet: instare vt eos sibi omnes traderet:  
quos cum ex eius manibus expressisset, illo in-  
spectante combussit, mira res, vix dies vnus  
ab illa traditione librorum intercesserat, cum  
plurimi librorum emptores ad illius tabernā  
librariam ventitare cœperunt. Itaq; biblio-  
pola admirationis, & gaudij plenus nostro de-  
inde cōfirmavit plures se libros vno die, quam  
antea multis hebdomadis vendidisse.

Collegium Spirense, & Herbi-  
politanum.

S Pirenses socij binis concionibus habitis, catechismoque quinis locis tradito, ciues rusticosq; iuuerunt. xxv. hereticos ab erroribus auerterunt. Plurimos totius vitæ sceleribus, ac flagitijs expiarunt; in his nobiles aliquot, qui a multis passuum millibus ea de causa nos adierunt. In ceteris quoq; societatis officijs operam præstiterunt. Iuuentus nostræ disciplinæ commissa tum litterarum, tum pietatis studio flagrat; Sodales B. Maria præcipuè, quorum ope duæ puellæ Lutherum repudiarunt. Fuit qui & si prouideret fore, vt ex heredaretur à Patre, tamen sororem ad Catholicam religionem perducere non dubitaret. Diues ex auaro liberalissimus in scenam datus mirè, & discipulorum industriam & disciplinæ nostræ nomen auxit. Amicorum ac præcipuè Episcopi, & Canonicorum in nostros beneficia nec leuia sunt, nec obscura, testimonio est quod P. Georgium Baderum Romam ad conuentum generalem iturum copioso viatico, & equo regio donarunt.

Herbipoli Florentissimis vtitur scholis, discipuli octingentorum numerum explent. conuictores sunt ad centum quadraginta, exedra nouis subsellijs exornata. Isaac victima, bel-  
lum

lum sanè theatrum ac plausum habuit. In spectatoribus Langrauius Hassiæ, & Dux Luneburgicus vrbis princeps fuerunt, & Langrauius non exigua pecunia, luneburgicus cētum taleris Collegij inopiam subleuauit. Magistri ex discipulis rite appellati sunt xxx. Diuinam in sacris rebus vim experti sumus. incendium domi fortè excitatum Dei agnus cum lustrali aqua iniectus extinxit. Porrò exemplum Principis, et Sacerdotis nostri concio tantum ad ciuium pietatem valuerunt, vt præter sexcentos alios, viri quoq; primarij præmissa familia, apud nos sacramenta obirent. Mulieri ab angustijs rei familiaris diabolum inuocanti omni ope subuentum est. Nouus Pelagianus (Francisco Puccio Florētino nomē falso erat) qui pestiferos spargebat errores, à nostro sacerdote confutatus. Homo litteratus ex hæretico Catholicus subita cade per iram facta, cum à Melanchthonianis in vincula coniectus teneretur, & spe veniæ, ac libertatis ad illorum sectam inuitaretur dextram eis præcidendam sponte porrexit, cum diceret, malle se sine manu, quam sine religione viuere. Ad fidem Catholicam rediere non pauci, In his vnus veteris pietatis igniculis excitatus nocte ad Dei opem implorandam surgebat. Diabolus eum specie lupi identidem territabat, at ille contemptis infestæ belluæ terriculis, Deo duce veritatem dispi-

spicit, nostros conuenit, Catholicam fidem sequitur. Homo nequam ex face Lutheranorum, cum sacerdoti sacris operanti obieisset, quod ipse panis ac vini speciē sumeret, cæteris negaret; haud impune tulit audaciam. subito mente captus ad Nosocomiū adducitur. Nec ita multo post moritur insanus. Complures dissidentes ac propè inter se digladiantes ad concordiam sunt adducti. Viri dignitate & opibus claro, cum societatis nomen multis, ac grauibus contumelijs onerasset, veniam petenti facile à nobis data est, inde cum ad ingenium redisset, rursus cōdonatur iniuria, tandem patientia impotentem animum vicit: iam ex inimicissimo factus est amicissimus. Aegro crus abscindendum erat, ne malum serperet longius, is cum per salutaria sacramenta nostrorumque preces robur à Deo petisset, adeò ad sensum doloris obduruit, vt secantis medici ferrum omnino non sensisse videretur.

### Fuldense Collegium:

Conciones & catecheses cum in vrbe, et in vicis finitimis viguerunt, nec minimo fructu. Adolescenti Catholico puella eximia specie, cum amplissima dote despondebatur sed ita, si nostræ ædi, nostrorumq; consuetudini, hoc est religioni, nuncium re-

2 misis-

mississet; at ille, ut spes suas in cælo defixerat, omnia religioni posthabuit. Ex hereticorum regionibus multi ad nos diuinorum sacramentorum causa commeant. Ciuis nobilis globulorum decadas singulis templi nostri subsellijs alligauit, quibus qui ibidem orarent, vterentur, si vellent B. Virginem salutare. Germani fratres duo huc in seminarium Pontificium è Saxonia venerant, uix biennium nobis dederant operam, cum à parente domum, oblata reditus spe, reuocantur. Suspectæ erant hereticorum insidia. Itaque priusquam se viâ committerent, aduersus omnem casum nostrorum consilijs petitus munierunt. Vbi ad Patrem peruenerunt fatetur ille, idcirco eos ab se reuocatos, ut in proxima Academia litteris studerent: tum illi ita se ab Iesuitis institutos dicere, ut dicto audientes essent parentibus; nullamque in ipsis moram futuram. leni filiorum responso patris suspicio sublata, & consilia fracta nam cum illi deinde seminarij Pontificij commoda, contubernales, studia, progressus in litteris commemorassent, eorum precibus adductus pater eos à talium rerum peritis interrogandos curauit, qui factò ingeniorum ac doctrinæ periculo, magnopere parentem hortantur, ut eos institutum studiorum cursum absolueret. Ita boni adolescentes subdolas parentis artes cedendo vicerunt. Scho  
le

la auditoribus, ædes nostræ bonis auctæ. Ex amicis duo centenos aureos, vnus hortos legauit. Abbas Fuldenfis Collegium ab se conditum tueri non desistit, haud liberalior nostræ huius domicilij conditor, quam patronus.

### Collegium Heilingenstadiense.

**H**eilingenstadij quoque vtiliter elaboratū est. Ad Catholicam fidem adiuncti undeuiginti. In his mulier fuit, quæ cum Caluianam cœnam obiisset, grauissimis conscientia facibus, horrendisque spectris cœpit agitari; neq; prius consistere animo potuit, quam sacerdotis nostri opera ad auitam religionem recepit se. Catechisticę exhortationes, nec in vrbe, nec in pagis finitimis suo fructu caruerunt. Sed duo Catechiste è nostris magnum periculum adierunt. Hos domū ex vico quodam reuertentes repente duo, agrestes homines, alter sclopeto, alter hasta adorti sunt in via. Sed sacerdotis comes Deo bene iuuante, presentia animi præsens periculum discussit, is vt vidit sclopetum adducto filice in patris pectus intentum, subito prosiliit, & momento temporis huic tormentum, illi hastam extorquet. Subinde nostri, cum in eas Magistratus animaduertere statuisset, impetrarūt, ut cum expiatione conscientia constituta poena commutaretur. Rite confessi liberi dimis-

Q 2 tuntur

suntur. ita nostri maleficium beneficio vlcis-  
suntur. Nostrorum officia agris prestita ad-  
par studium alios excitarunt. Mulier ru-  
stica, sed quod res docuit pia, vnum è nostris  
conspicata Heluetio aegroto operam dantem,  
Heluctium illum in suum tugurium asportat,  
eumq; non secus ac filium vnà cum filio cura  
re institit. Interim contagione morbi uir eius  
moritur, fœmina autem virili animo, & se  
viro orbata, non prius agrum illum deseruit,  
quam sanum, ac valentem conspexit. Sub-  
inde noua res Catholicorum in vrbe hereti-  
ca multitudinem ostendit. Archiepisco-  
pus vicinus amplius tria millia quingentos  
sacro Chrismate confirmauit. In his matro-  
nas duas longè clarissimas, quinquagenariã  
vnã, alteram sexagenariam. Sunt his lo-  
cis cœnobia duo sacrarum Virginum è Saxo-  
nia, quarum inuidta in religione constantia  
Hæreticorum conatibus egregiè restitit. Igi-  
tur Saxonicarum Virginum fama ab hinc  
biennio Romam perlata, Pontificem max. im-  
pulis ad eas collaudandas, & appositis mu-  
neribus colendas. Quippe singulares indul-  
gentias, & ipsis largitus est, & ijs qui ea-  
rum religionem tuerentur, Adiecit agnos  
Dei, globulos piaculares, & sacras ex are-  
icunculas, aliaq; eiusmodi, magna his locis,  
vel propter egregios vsus, vel propter rer-  
um nouitatem munera, Hasce nos Virgines  
Vica-

Vicarij missu adymus, & in altero cœnobio  
 xx. in altero xxxxiij. salutaribus mysterijs  
 refecimus, eisq; Pont. max. dona distribuimus  
 Incredible dictu est quanta illę lætitia sunt  
 affecta, quod sibi contigisset, vt inde vsq; ab  
 vrbe Roma talia munera ab ipso Pontifice  
 max. ad se transmissa apud se haberent. Mi-  
 rum autem quiddam, & memorabile accidit  
 Virgo erat quę reliquis ad sacram mensam  
 accedētib; vna ex omnibus tanti boni ex-  
 pers manebat, Hęc cęteras obseruans ani-  
 maduertit, eis à sacerdote cœlestem panem di-  
 uina luce circumfusum impertiri. Qua spe-  
 cie commota, sub sacrum cum lacrymis ad  
 sacerdotem accessit, & expiato confessione  
 animo, rogauit ut ipsa quoq; cœlestis illius  
 boni fieret particeps.

### Collegium Molshemense.

**M**olshemenses Socj etiam in magna tē-  
 porum commutatione sui similes ex-  
 titerunt. Cum Molshemium proximo an-  
 no exeunte in manus hostium deditioe ve-  
 nisset, Rector socijs ad alia societatis loca di-  
 missis, Card. Lotharingum, Argentinē-  
 sem Episcopum profecutus est in Lotaringiã  
 Inde Tabernas (oppidum idest tria millia pas-  
 suum à Molshemio) reuerti iubetur, vt lega-  
 tionis de pace exitum expectaret. Ibi ille ne  
 cessaret,

Q 3 cessaret,



cessaret, ita laborem cum socio partitur, ubi alter ad populum, alter ad praesidiarios milites sermonem haberet. Paucis diebus eiusmodi specimen Societatis nostrae dederunt, ut oppidani illos Molshemenses socios apud se domicilium collocare vellent. Vbi pax necessarijs magis, quam honestis conditionibus convenit; Rector Molshemium remigravit, ibi magna senatus ac civium gratulatione exceptus domestica omnia salua atque integra offendit, praeter frumentum, vinum, penum, bonamque supellectilis partem. Ac permirum nobis accidit, quod armarium in loco aperto positum, ubi in repentina profectioe sacras reliquias, & preciosa altarium ornamenta incluseramus, haereticorum in scrutando, ac praedando curam fessellisset. Caterum cum nostri ex fuga reuocati Molshemium remigrassent, in vacua domo (quod necesse fuit) omnium pene rerum inopia laborabant. Sed amicorum liberalitas nostrae necessitati subuenit. In quo Cardinalis Lotharingus primas tulit, qui cum aedes nostras adisset, & illata nobis damna spectasset, in multos menses frumentum suppeditavit. Ad haec bibliothecam compluribus, neque ignobilibus libris locupletavit. Nostri post reditum ad pristina concionum, catechismi, confessionum munera se retulerunt, nec frustra. quatuor ab Haereticis abstractis

Complures ad bene pieq; viuendum adducti.  
Scholæ item Ciuium precibus restituta satis  
vigent.

Collegium Confluentinum,  
Monasteriense, Pader-  
bonense.

**T**reuirensis Archiepiscopus Collegij con-  
ditor ædificium ab hinc biennio inchoatū  
magno sumptu extruere, atque ornare insti-  
tit. Idem nos tertio ferme quoque die inter-  
uisit, sanè quam familiariter. Spectauit iu-  
cundissimè tria data à nobis dramata, S. Ioā-  
nis Baptista pueritiam, sacrificium Caini,  
atq; Abelis, & immolationem Isaaci. Cleri  
item, Senatus, populiq; Confluentini ma-  
gna in nos obseruantia. Templum non mo-  
do sacra supellectile, sed etiā sacris S. Moan-  
nis Baptista Patroni nostri reliquijs (Quip-  
pe & maxilla, & digitus index sanctissimi  
illius viri nobis donatus est) singulari Dei,  
hominumq; beneficio, auctum. Eius diei ce-  
lebritatem tum Indulgentia Pontificis Max-  
tum Archiepiscopi præsentia insigniorem fe-  
cit. In oppidanis colendis non inutiliter ope-  
ra à nostris posita est. Quindecim hæretici  
ad auitam religionem redierunt. Complures  
dubitationem abiecerunt. In his vnus ab

Q. 4 impijs

impj̄s hominibus diabolisq; vexatus ad Cæ-  
 tholicos confugit, & religionis causa dome-  
 sticis commodis ærumnosum exilium prætu-  
 lit. Cænobium Virginum à nostris ad vete-  
 rem disciplinam reuocatum ea fama esse cœ-  
 pit, vt complures virgines certatim eo recipi  
 studeant. Monasterij, & si difficillimo tem-  
 pore carissimaq; annona, discipulorum nu-  
 merus amplius mille capitum fuit. His non  
 plus in doctrinis capessendis, quam in tuen-  
 da religione laboris ac negotij fuit. Nam vt  
 per Quadragesimam carne abstinerent, à pa-  
 rentibus ac domesticis omnes contumelias in-  
 dignitatesq; pertulerunt. Verum ad extre-  
 mum pia constantia impiorum pertinaciam  
 vicit. Itaq; parentes liberis cibaria, que  
 vellent concesserunt. Et puerorum exemplum  
 apud adultos etiam valuit, vt ipsi quoq; car-  
 ne per id tempus careant. Ita paulatim in  
 restituenda veteri Ecclesiæ disciplina satis  
 profectum est. Constat opulentum institorem  
 palàm confirmasse, iam dena balecum dolia  
 per maioris ieiunij tempus distrabi, cum an-  
 tea vix vnū distraheretur. Gymnasium nouū  
 ab hinc biennio institutum, hoc demum anno  
 perfectum atq; absolutum est. In eius in au-  
 guratione Ioas tragædia acta, maxima nobi-  
 litatis populiq; frequentia, præsentē Episco-  
 pi Suffraganeo, & Ciuitatis magistratu. In-  
 de oratio de societatis in erudienda iuuentute

consilio habita, cum carmine tum Græco, tum latino. Accessit tertio die distributio præmiorum cum festivo dialogo. Exceperunt deinde variæ disputationes publicæ non sine magna auditorum approbatione. Cum energumenis, nobis hoc anno, plusquam cum hæreticis negoty fuit: quinque enim à Diabolis vexatos nostri liberarunt. In his mulier fuit, quæ missu Senatus verbensis ad nos cum literis commendatitijs venerat. De Paderbonensibus socijs, quia eorum annales litteræ perlatæ nõ sunt, nihil habemus, quod scribamus.

### Sedes Erfurdiana, Hildesana, & Embricensis.

**E**r furdi duo nostri Sacerdotes plusquam pro numero in iuuanda propagandaq; religione profecerunt. Septingenti fermè ad sacram confessionem, paulo pauciores ad sacram sanctam Eucharistiam adducti. quatuordecim ad auitam fidem reuocati. Solenni supplicatione circumgestatum Christi corpus, tam longo Catholicorum ordine, tanto Symphonicorum, tubarum, lituorumq; conuentu; tanto denique ad maiestatis speciem apparatu, quantum in his locis etiam patrum memoria viderat nemo. Ipsi impiorum Duces dicuntur ad Iesuitarum nomen contremis-  
re,

re, eorum occursum declinare si fortè occurrerint, obiecto crucis signo (quod etiam suos facere iubent) aspectum auersari, in quo quidem illud est commodum, quòd homines à cruce alienissimi quocunque animo id faciant, salutare signum crucis usurpant. Illud incommode accidit quod nos falsis criminationibus in tantam senatus populiq; inuidiam adduxerunt, vt pleriq; eorum nobis decedant, nostrum aditum, sermonemq; defugiant, ne quod ex contagione incommode accipiant. Itaq; non dum facta nostris potestas est verba faciendi ex superiore loco ad populum. Sed vt speramus dies aperiet veritatem, & impudentissimorum hominum mendacia conarguet.

Hildeseæ totidem sacerdotes æquiore senatu ac populo sunt vsi. In concionibus catechismo, confessionibus audiendis haud inutilem operam collocarunt. Catholicis adiuncti sunt quindecim. In his unus tantos aduersus hæresim spiritus atq; animos sumpsit, vt ipsis olim magistris suis terrori sit. Catholicæ vero fidei haud dubio Deus miraculo fauuit. Duo erant fratres nobili loco nati, qui nuper ad Catholicos transierant. Horum alterum cum grauis febris urgeret, alter ad nos curru delatus. Sacerdotem nostrum ad fratrem adduxit, hoc consilio, vt eius animum rite procuraret. At æger vbi sacerdos sacramy  
steria

steria eius animo adhibuit, repente corporis quoq; valetudinem recepit, Lutheranis amicis, qui aderant, stupore attonitis. Domus erat, quam multos iam annos diaboli spectris, ac varijs pestibus infestam habebant, vt homines, & pecudes ignotis morbis contabescerent, frumentum ac cibaria corrūperentur. Omnibus remedijs frustra tentatis, itum est ad nos. Sacerdos noster vniuersa familia sacramentis expurgata; ædes quoque exorcismis expiauit. mirum dictu. continuo homines, & pecudes pristinae valetudini restituntur, tecta ipsa demonum terriculis liberantur. Idem Sacerdos Virginum cænobiū, quod propter intestinas discordias ad interitum ruere videbatur, constituta inter eas parte, in pristinum statum restituit.

Embricenses socij, vt initia Collegij iacere tonantur, collegiorum officia præstare institerunt. Iamque ex finitimis vicis plurimi adolescentuli nostram in disciplinam se tradiderunt; & hæreticis licet orti parentibus (ipsi enim parentes liberos ad nos vltro deducunt) sacramentis confessionis, & Eucharistiæ crebro vti ceperunt. Domum è scholis reuertentes Christi ac B. Mariæ laudes per vias & compita canere consuerunt, cum Sacrosancta Eucharistia solemni supplicatione per urbem circumferretur, nostri discipuli singulari modestia ac significatione pietatis  
reli-

reliquis spectaculo fuere, quippe qui ne im-  
 bri quidem adduci possent, vt operto incede-  
 rent capite. Per studiorum instaurationem  
 premia sunt diuisa victoribus maxima ciui-  
 um frequentia, & plausu, Catechismus in  
 schola pueris traditus in aliorum quoq; qui  
 ad audiendum conueniebant, institutionem  
 redundauit. Pueri etiam domos regressi do-  
 mesticorum magistri ex discipulis extiterunt.  
 Sed nouus exortus in vrbe motus nostram di-  
 sciplinam illustriorem fecit. Vetus erat con-  
 suetudo, longo vsu corroborata, vt discipuli  
 in contubernia diuisi à Rectore Gymnasij, qui  
 in eos summum haberet imperium, pædago-  
 gos acciperent, eiusque animaduersionem  
 subirent. Sacerdos quidam discipulos no-  
 stros, quos domi suæ habebat, Rectoris co-  
 gnitioni animaduersionique subtraherat. Re-  
 ctor ius suum obtinere conabatur. At ille  
 vno ex veteribus ludi magistris sibi adiun-  
 cto, rumores spargebat, velle nostros in-  
 vitas ciuium inquirere. Itaque Rector di-  
 missis per finitima oppida, in quæ dissipa-  
 tus rumor peruaserat, litteris, facti sui ra-  
 tionem ita exposuit, vt omnibus probaret.  
 Neq; enim constare posse disciplinam, nisi di-  
 scipulorum mores Rector cognoscat, & vitia  
 corrigat. Simulq; vrbis Iudex Decani iussu  
 statuit, vt sacerdos ille aut Rectori audiens  
 esset, aut contubernium dimitteret. Quin  
 etiam

etiam Decanus ipse, homini contumaci sacris interdixit; & ciues ab eo liberos suos omnes ad vnum auocarunt. Ita ille cum suo magistro desertus ab omnibus, cum nostris redijt in gratiam.

## PROVINCIA POLONIA.



OCIORVM quos Prouincia Polonia hoc anno habuit, summa fuit circiter trecentorum septuaginta. In Collegio Vilnensi vnde saxaginta. In Cra-  
couiensi probationis domo triginta nouem. In Professorum domo vnde viginti. totidem in Pultouienſi Collegio. In Brunsbergensi vnde triginta. In Poſnaniensi totidem. In Ia-  
roſlauenſi xxx. in Lublinenſi vnus & xx. In Polocenſi, & Nieſuizenſi ſeni deni, vi-  
ginti ſeptem in Califfienſi; duo & xx. in Derpatenſi. In Regenſi quatuor & xxx. In Sede Leopolienſi quinque. In Gedanenſi duo: in Suetia quatuor. Adſciti in Societa-  
te m duodequadr aginta, mortui tres.

Colle-